

# EVROPSKÝ PARLAMENT

2004



2009

*Dokument ze zasedání*

28. 5. 2008

B6-0279/2008

## **NÁVRH USNESENÍ,**

který na základě prohlášení Rady a Komise

v souladu s čl. 103 odst. 2 jednacího řádu

předkládají Pierre Jonckheer, Cem Özdemir, Angelika Beer a Kathalijne Maria Buitenweg

za skupinu Verts/ALE,

o summitu EU a USA

**Usnesení Evropského parlamentu o summitu EU a USA**

*Evropský parlament,*

- s ohledem na svá předchozí usnesení o transatlantických vztazích, zejména na své usnesení ze dne 25. dubna 2007<sup>1</sup>,
  - s ohledem na svá usnesení o změně klimatu, zejména ta ze dne 16. listopadu 2005<sup>2</sup>, 26. října 2006<sup>3</sup> a 14. února 2007<sup>4</sup>,
  - s ohledem na summit EU a USA, který se bude konat dne 10. června 2008 ve slovinském Brdu,
  - s ohledem na čl. 103 odst. 2 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že mír, demokracie, lidská práva a právní stát, mezinárodní právo, udržitelné hospodářství a udržitelný rozvoj jsou společně sdílené hodnoty, které vytvářejí základ pro rozvoj transatlantického partnerství, jež je základním kamenem vnější politiky EU,
- B. vzhledem k tomu, že kvůli své dominantní hospodářské roli ve světě sdílejí transatlantičtí partneři odpovědnost za stav globálního hospodářského řízení a řešení celosvětových hospodářských problémů, zejména těch, které souvisejí s pokračující krizí na klíčových finančních trzích, rostoucí nerovnováhou v oblasti přizpůsobení měn a obchodních vztahů, s pokračující či vracející se krizí spojenou se zadlužením některých z nejchudších zemí a se stále více znepokojujícími rozdíly v bohatství mezi jednotlivými zeměmi a uvnitř zemí,
- C. vzhledem k tomu, že silné a fungující partnerství mezi EU a USA je nezbytným nástrojem pro přizpůsobení globálního rozvoje zájmům vyplývajícím ze sdílených hodnot, a to na základě účinné mnohostrannosti a mezinárodního práva,
- D. vzhledem k tomu, že základem obnoveného partnerství mezi EU a USA by měly být jednotné politiky v oblasti budování míru, předcházení konfliktům, řešení konfliktů, nešíření zbraní hromadného ničení a odzbrojení,
- E. vzhledem k tomu, že navzdory značnému pokroku z poslední doby musí zúčastněné subjekty vyvinout další úsilí o zlepšení atmosféry vzájemné důvěry mezi oběma stranami Atlantiku,
- F. vzhledem k tomu, že k řešení probíhajících světových krizí bude zapotřebí obnovit zesílené a koordinované úsilí, zejména pokud jde o novou příležitost z Annapolisu

---

<sup>1</sup> Přijaté texty, P6\_TA(2007)0155.

<sup>2</sup> Přijaté texty, P6\_TA(2005)0433.

<sup>3</sup> Přijaté texty, P6\_TA(2006)0460.

<sup>4</sup> Přijaté texty, P6\_TA(2007)0038.

dosáhnout úplného urovnání situace na Blízkém východě,

- G. vzhledem k tomu, že v boji proti mezinárodnímu terorismu je nutné zdůraznit význam úplného dodržování mezinárodního práva a smluv o lidských právech a základních svobodách, takže právní předpisy v oblasti boje proti terorismu musí být vždy předmětem parlamentního dohledu a soudního přezkoumání,
  - H. vzhledem k tomu, že v rámci programu USA pro tajné zadržování zůstávají v rozporu s mezinárodním humanitárním právem a právními předpisy v oblasti lidských práv drženy v různých vězeňských zařízeních, jako je např. vojenská základna v Bagrámu a Guantánamo, stovky vězňů, většinou Afghánců,
  - I. vzhledem k tomu, že Evropský parlament opakovaně požadoval, aby novou transatlantickou agendu z roku 1995 nahradila dohoda o transatlantickém partnerství,
  - J. vzhledem k tomu, že sobecké obchodní politiky USA a EU rozhodujícím způsobem přispívají k hrozbě selhání kola obchodních jednání v rámci WTO v Dohá, a oslabují tak globální podporu mnohostrannosti při stanovování spravedlivých a rovných obchodních pravidel,
  - K. vzhledem k tomu, že desetiletí poskytování vývozních dotací a potravinové pomoci, zejména ze strany USA a EU, zapříčinila v rozvojových zemích zánik samozásobitelské výroby a nízkokapacitního zemědělství a připravila miliony rodin o půdu a přístup k dostatečnému množství potravin,
  - L. vzhledem k tomu, že EU a USA jakožto hlavní světoví dárci rozvojové pomoci a důležití obchodní partneři ve dvoustranných a mnohostranných jednáních mají potřebné slovo a měly by jednat odpovědně a rozvíjet a používat nástroje, které upřednostní obchodní pravidla, jež jsou sociálně spravedlivá a přijatelná pro životní prostředí, jako je například koncept kvalifikovaného přístupu na trh, který navrhuje Evropský parlament,
1. je toho názoru, že vztahy mezi EU a USA je třeba dále zlepšovat, pokud budou rozvíjeny na základě rovnocenného partnerství a EU se bude dařit vystupovat jednotně; domnívá se, že silné transatlantické vztahy mohou přispívat k řešení velké řady otázek společného zájmu, zejména co se týče společného přístupu ke krizovým oblastem, jako je Západní Balkán, region Jižní Kavkazu, Blízký a Střední Východ, Afghánistán, boj proti terorismu, současná potravinová krize, zabezpečení dodávek energie a změna klimatu, hospodářská recese, obchodní nerovnováha a transparentnost a regulace finančních trhů;
  2. bere na vědomí iniciativu k zahájení nového transatlantického hospodářského partnerství, jež by nahradilo stávající novou transatlantickou agendu; znovu opakuje, že je zapotřebí vytvořit spolu s touto hospodářskou iniciativou novou rámcovou dohodu, která by poskytla vhodný institucionální a politický základ pro plnění společných politických a hospodářských cílů a snahu čelit výzvam 21. století v mnohostranném rámci;
  3. zastává názor, že by se tohoto procesu měl účastnit Kongres USA a Evropský parlament; vyzývá, aby summit EU a USA podpořil parlamentní rozměr partnerství a více zapojil zákonodárce do dialogu mezi výkonnými orgány EU a USA i občanskou společností na obou stranách;

## Obchodní otázky a potravinová krize

4. zdůrazňuje, že cíl jednotných norem pro obchod, o kterém se diskutovalo na schůzi Transatlantické hospodářské rady (TEC) v listopadu 2007 s ohledem na plán dosáhnout v roce 2009 vzájemného uznání dohod o obchodním partnerství mezi EU a USA, nesmí vést k sestupné harmonizaci sociálních, environmentálních a zdravotních norem; naléhá, aby byl oživen transatlantický dialog o životním prostředí a začleněn do TEC, aby tak mohly být v rámci transatlantické regulační spolupráce využity „osvědčené postupy“ ke zvýšení úrovně ochrany zdraví spotřebitele, bezpečnosti a životního prostředí, což by usnadnilo vytvoření udržitelnějšího transatlantického trhu;
5. je toho názoru, že dohoda, jejíž uzavření se TEC za přispění Brazílie snaží dosáhnout do konce roku 2008 s ohledem na společné normy pro biopaliva, bude zcela nedostatečná, pokud její součástí nebudou nejvyšší normy týkající se udržitelnosti produkce plodin pro výrobu biopaliv z hlediska životního prostředí; vyzývá transatlantické partnery, aby podpořili moratorium na výrobu biopaliv z potravinářských plodin, dokud nebude důkladně vyhodnocen dopad této výroby na globální zabezpečení dodávek potravin;
6. požaduje, aby základní veřejné služby, zejména vzdělávání, zdravotnictví, hygiena, jakož i zásobování vodou a energií a audiovizuální a kulturní služby, byly jednoznačně vyňaty z liberalizace, a to jak v rámci dvoustranných transatlantických vztahů, tak v mnohostranném rámci WTO;
7. považuje narůstající komparativní obchodní výhody USA, jež vznikly v důsledku odmítnutí podepsat Kjótský protokol, za druh environmentálního dumpingu, který musí EU vyrovnávat prostřednictvím korektivních opatření, jako je například úprava daní na hranicích;
8. vyzývá vládu USA, aby upustila od dalších snah o zásahy do právních předpisů a postupů EU v oblasti dovozních licencí, označování a sledovatelnosti geneticky modifikovaných potravin a krmiv;
9. vyzývá kanadskou vládu a vládu USA, aby odstranily odvetná opatření zaměřená na dovozy z EU, která jsou reakcí na unijní zákaz hormonálně ošetřeného hovězího masa, a aby přijaly přibývající vědecké důkazy, že hormony užívané při produkci hovězího masa, jako je například 17-beta-estradiol, jsou karcinogenní a genotoxické, a tudíž představují nepřijatelné riziko; naléhavě vyzývá Evropskou komisi, aby se odvolala proti rozhodnutí WTO v této otázce ze dne 30. března 2008, které USA a Kanadě umožňuje nutit Evropě hormonálně ošetřené hovězí maso;
10. vyjadřuje své znepokojení nad slibem komisaře Verheugena z poslední schůze TEC konané dne 13. května 2008, že bude zrušen zákaz dovozu drůbeže, jež byla ošetřena prostředky k redukci patogenů, z USA do EU, neboť nebylo předloženo žádné nové vědecké dobrozdání, jež by podpořilo jeho tvrzení o bezpečnosti těchto potravin;
11. nadále má pochybnosti o společné smlouvě mezi EU a USA o otevřeném investování, na jejímž uzavření se dohodla TEC dne 13. května 2008 a jež podporuje neomezenou svobodu investování v době hrozícího finančního kolapsu; vyjadřuje nejvyšší znepokojení nad nedostatkem transparentnosti a odpovědnosti u mnoha finančních a investičních

produktů a zejména zastává názor, že investice státních investičních fondů musejí podléhat politickému rozhodování;

12. naléhá na evropské účastníky setkání států G7, aby na pořad jednání příštího summitu G7 zařadily problém rizikových spekulací s vysokým podílem vypůjčeného kapitálu, zejména na potravinových a komoditních trzích; považuje regulační opatření, jež uskutečnily orgány finančního dohledu USA v reakci na krizi rizikových úvěrů, za nedostatečná k tomu, aby byla obnovena důvěra ve finanční trhy; varuje před trvajícím nebezpečím, jež pro světové hospodářství, národní hospodářství a jednotlivé společnosti znamenají nekontrolované zajišťovací a soukromé kapitálové fondy, a žádá o přijetí rozhodujících opatření k omezení jejich činnosti; připomíná, že dvě třetiny zajišťovacích a soukromých kapitálových fondů sídlí v off-shore centrech, a požaduje tedy, aby každé řešení zahrnovalo přísná opatření proti daňovým rájům;
13. vyzývá Komisi a vládu USA, aby na úrovni WTO vyvinuly větší a koordinovanější úsilí o to, aby byly zejména chudším rozvojovým zemím poskytnuty způsoby, jak chránit jejich místní produkci potravin, a aby na ně nebyl vyvíjen nátlak k uzavírání dohod, jež by je nutily upouštět od vývozní daně či kontrol množství vývozu, pokud jsou tato opatření oprávněná z důvodu národního zájmu o zabezpečení dodávek potravin;
14. vyzývá EU a USA i mezinárodní finanční instituce k tomu, aby nevyvíjely na rozvojové země nátlak, v jehož důsledku by liberalizovaly či privatizovaly základní hospodářská odvětví a veřejné služby, které jsou pro jejich obyvatelstvo životně důležité;
15. vítá iniciativu vlády USA uvolnit potravinovou pomoc a vnímá ji jako první důležitý krok k reformě celého programu potravinové pomoci, jež by měla plně zohlednit potřebu proaktivní podpory dokonalejšího zabezpečení dodávek potravin na regionální a místní úrovni, což bylo v minulosti často znemožněno vázanou potravinovou pomocí USA;
16. vyzývá Komisi, aby otevřela otázku potřeby vyčlenit velkou část rozpočtu rozvojové pomoci EU a USA na zemědělský výzkum, odbornou přípravu zemědělců a jejich vzájemnou výměnu osvědčených postupů s cílem podpořit produkci zaměřenou na regionální a místní trh a dále rozvíjet účinné a udržitelné systémy pěstování plodin, jako je např. střídání plodin a pěstování smíšených kultur, a pěstování geneticky nemodifikovaných rostlin a chov zvířat bez geneticky modifikovaných organismů, uzpůsobené místním podmínkám a s místní účastí, a to za účelem stabilizace místních dodávek potravin a vytvoření vhodných systémů zemědělského hospodaření, jež se budou v dlouhodobém horizontu vyznačovat nízkými energetickými vstupy;

### **Problematika víz a boj proti terorismu**

17. připomíná, že všichni občané EU by měli mít stejné právo cestovat do USA za stejných podmínek; vítá v tomto ohledu výsledek jednání Rady ve složení pro spravedlnost a vnitřní věci ze dne 18. dubna, na jehož základě byl Evropské komisi svěřen jasný mandát vést s USA jednání o programu bezvízového styku, a zejména o elektronickém systému cestovních povolení (ESTA) a výměně údajů;
18. zastává názor, že by tato jednání měla být transparentní, vycházet ze zásady vzájemnosti a dbát ustanovení EU o ochraně údajů; vítá proto dvanáct zásad ochrany údajů, na nichž

se strany domluvily, ale současně prohlašuje, že tyto zásady nejsou dostatečné a obsahují příliš mnoho výjimek;

19. domnívá se, že je nezbytné zřídit spolu s USA společný orgán ochrany údajů, a podpořit tak vytvoření společného rámce všech dohod mezi EU a USA, které zahrnují kapitulu o ochraně údajů; žádá o zahájení skutečných jednání mezi EU a USA za tímto účelem; staví se rozhodně proti požadavku USA na zpřístupnění databází EU, jakými jsou SIS a VIS, a to v souladu se zásadou neodvolatelnosti předchozích rozhodnutí;
20. je toho názoru, že je nutné definovat spolu s USA společný, sdílený rámec k ochraně záruk, které jsou potřebné v rámci zvláštního partnerství EU a USA v boji proti terorismu, včetně jasnější definice terorismu;
21. naléhavě vyzývá Radu, aby vydala jasné a účinné prohlášení, v němž vyzve vládu USA k ukončení mimořádného zatýkání a vydávání vězňů, a vyzývá, aby vláda USA byla požádána o vyjasnění informací ohledně existence tajných vězeňských zařízení mimo území USA;
22. vyzývá v tomto ohledu Spojené státy, aby ukončily svůj program tajného zadržování, uzavřely příslušná zařízení a zbývající zadržované v plném souladu s mezinárodními právními předpisy a standardy postavily před soud nebo je propustily;
23. zastává názor, že pachatelé doložených případů mučení, vraždy a násilného zmizení spojených s programem tajného zadržování by se měli za své činy zodpovídat, a vyzývá vládu USA k odškodnění obětí těchto zločinů a všech protiprávně zadržovaných osob za čas strávený ve vězeňských zařízeních;
24. vyzývá EU a vládu USA, aby v rámci OSN zahájily iniciativu vedoucí k reformě stávající praxe sankčních seznamů a k zavedení řádných postupů pro spravedlivé slyšení, uvedení důvodů, účinnou soudní ochranu a opravné prostředky;

### **Bezpečnostní otázky**

25. doufá, že na tomto summitu bude vláda USA ochotna přijmout s EU společnou strategii, jejímž cílem bude dosažení pokroku v otázkách odzbrojení, a to pokud jde o zbraně hromadného ničení i zbraně konvenční, a upustí tak od stávající tendence USA mnohonásobně zvyšovat své vojenské výdaje a dělat vše ve své moci s cílem posílit své celosvětové postavení v oblasti vojenských technologií a kapacitu vést válečný konflikt ve velkém rozsahu;
26. naléhavě vyzývá Radu, aby se svými americkými protějšky projednala způsob, jak zaujmout pozitivní přístup k budoucímu zasedání přípravného výboru Smlouvy o nešíření jaderných zbraní, které bude představovat první příležitost k posílení globálního režimu nešíření jaderných zbraní před konferencí k revizi Smlouvy o nešíření jaderných zbraní, jež se bude konat v roce 2010; zdůrazňuje v této souvislosti potřebu projednat během summitu několik iniciativ k jadernému odzbrojení založených na „13 praktických krocích“ jednomyslně dohodnutých na konferenci k revizi Smlouvy o nešíření jaderných zbraní, která se konala v roce 2000; znovu opakuje svůj názor, že takové kroky umožní mimo jiné překonat mrtvý bod, na němž uvízlo přijímání ověřitelné Smlouvy o zastavení

výroby štěpného materiálu (FMCT), a usnadní vstup v platnost Smlouvy o všeobecném zákazu jaderných zkoušek; zdůrazňuje, že by to také mělo znamenat konec modernizace jaderných arzenálů v USA, Francii a Velké Británii a stažení amerických jaderných hlavic z evropského území; naléhavě žádá Radu, aby se ujala úlohy hlavního iniciátora a zahájila jednání o tzv. „úmluvě o jaderných zbraních“, jejímž cílem by byl celosvětový zákaz všech jaderných zbraní;

27. znovu opakuje svůj názor, že nadešel čas, aby transatlantičtí partneři – včetně USA – přijali vedoucí globální úlohu při provádění, zlepšování a přípravě několika mezinárodních smluv, jejichž projednávání považuje OSN za velmi důležité z hlediska kontroly zákazu konkrétních typů konvenčních zbraní; zdůrazňuje, že takové dohody zahrnují úplné provádění Akčního programu OSN k ručním palným a lehkým zbraním a globální Smlouvy o vývozu zbraní, jakož i norské mnohonárodní iniciativy na zákaz kazetové munice a globální Smlouvy o zákazu nášlapných min (včetně rozšíření této smlouvy na všechny typy min, tedy jak protitankové, tak protipěchotní); znovu opakuje své stanovisko, že zákaz používání bílého fosforu a ochuzeného uranu by měl být nedílnou součástí tzv. „Úmluvy o konvenčních zbraních“;
28. ani nyní není přesvědčen o tom, že by Evropa v dohledné budoucnosti potřebovala systém střel k ochraně svého území před nepřátelskými balistickými střelami dlouhého doletu nesoucími zbraně hromadného ničení odpálenými nepřátelskými státy či nestátními útvary; je přesvědčen o tom, že má-li se zamezit novým závodům ve zbrojení (včetně zbraní ve vesmíru) a čelit dlouhodobým teroristickým hrozbám a dalším hrozbám ohrožujícím evropskou a celosvětovou bezpečnost, jako je změna klimatu, je třeba učinit obrovské investice do politik na předcházení konfliktům a iniciativ na odzbrojení;

### **Změna klimatu a dopravní politika**

29. rozhodně vybízí oba partnery, aby se dohodli na společném přístupu k omezení změny klimatu na maximální zvýšení teploty o 2°C oproti předprůmyslovému období prostřednictvím spravedlivých příspěvků ke snahám o snížení emisí skleníkových plynů ze strany průmyslových i rozvojových zemí v závislosti na jejich odlišných povinnostech a možnostech;
30. v tomto ohledu trvá na konkrétní povinnosti průmyslových zemí přijmout při snižování emisí vedoucí úlohu; naléhavě vyzývá USA, aby přijaly významná domácí opatření, jež povedou k absolutnímu snížení emisí, a aby hrály konstruktivní úlohu při probíhajících mezinárodních jednáních s cílem účastnit se budoucího režimu řešení změny klimatu;
31. vítá závazky, jež byly vysloveny hlavními kandidáty na úřad prezidenta a jež se týkaly řešení emisí skleníkových plynů v USA a snah o uzavření mezinárodní dohody do roku 2009 s cílem předcházet nebezpečné změně klimatu; s nadějí sleduje nejnovější vývoj v USA, např. regionální iniciativy týkající se obchodování na základě stanovených stropů či aktivity vykonávané v rámci státu, oblastí či podniků s cílem snížit emise skleníkových plynů;
32. připomíná, že k tomu, aby existovala racionální možnost udržet oteplování na úrovni 2°C, musí do roku 2020 dojít k celkovému 30% snížení emisí ve všech průmyslových zemích ve srovnání s úrovní v roce 1990 a k dalšímu snížení řádově o 80 % do roku 2050;

domnívá se, že by měla být uplatněna dočasná opatření v oblasti přeshraničního obchodu, která by kompenzovala narušení hospodářské soutěže či riziko přesouvání zdrojů emisí CO<sub>2</sub>, dokud nebude uzavřena komplexní mezinárodní dohoda o klimatu;

33. vyjadřuje politování nad škodlivým přístupem, jenž uplatňuje současná vláda USA vůči politice EU zaměřené na řešení dopadu letectví na změnu klimatu a jenž odporuje také návrhům zákonů o obchodování na základě stanovených stropů projednávaným v Kongresu USA, které rovněž usilují o nalezení řešení pro emise z letecké dopravy;

### **Zahraniční věci**

34. vítá nedávnou iniciativu členských států Rady bezpečnosti OSN a Německa (P5+1), která spočívá v předložení nového souboru pobídek Íránu, který by měl tuto zemi přimět k ukončení jejího programu v oblasti obohacování uranu; vyzývá Spojené státy, aby v zájmu nalezení řešení plně podpořily jednání s Íránem v rámci pravidel a povinností daných Smlouvou o nešíření jaderných zbraní;
35. pokládá za politováníhodné, že optimistická prohlášení učiněná v minulém roce v Annapolisu při příležitosti obnovení mírového procesu se neshodují s očekáváními a reálnými výhledy do budoucna na místě; vyjadřuje hluboké znepokojení nad skutečností, že v probíhajících jednáních mezi stranami nebylo dosaženo žádného podstatného pokroku; naléhavě vyzývá EU a USA, aby navrhly novou iniciativu v rámci Kvartetu s cílem překonat stávající humanitární krizi v Gaze a zaměřily se na klíčová témata jednání, které by mělo vést k nalezení komplexního řešení v podobě dvou států do konce tohoto roku, jak bylo stanoveno v Annapolisu;
36. vyzývá vládu USA, aby předložila jasný plán své budoucí činnosti v Iráku, včetně cílů, jichž má být dosaženo, strategie odchodu a harmonogramu stažení svých vojenských jednotek;
37. naléhá na vládu USA, aby výrazně navýšila pomoc určenou pro irácké uprchlíky a zvýšila počet vstupních víz USA udělených vysídleným Iráčanům;
38. zdůrazňuje, že je zde naléhavá potřeba, aby USA, EU a NATO provedly společně s OSN analýzu toho, které nesprávné strategické a koncepční úsudky měly svůj podíl na převládající nestabilní situaci v Afghánistánu; je přesvědčen, že soustředění na vojenská řešení je nutné nahradit zvýšeným úsilím o rekonstrukci civilního sektoru a posílením podpory místního bezpečnostního a soudního systému; vyzývá vládu USA, aby ukončila činnost související s operací „Trvalá svoboda“ v Afghánistánu a podpořila iniciativu k ustavení mezinárodní rady pod vedením míse OSN na pomoc Afghánistánu zahrnující hlavní dárce, poskytovatele vojenské pomoci a organizace OSN, jejímž cílem bude sjednotit různé rekonstrukční projekty v Afghánistánu do jednoho společného projektu s jednotným postupem rozhodování;
39. je přesvědčen, že zkušenost získaná při irácké invazi by měla být zohledněna v konceptu „odpovědnosti za ochranu“, jenž byl přijat na světovém summitu OSN v roce 2005, a zejména v odpovědnosti za „předcházení“ a „obnovu“;
40. vyzývá Radu, aby znovu s USA projednala otázku Mezinárodního trestního soudu (ICC)



jako základního pilíře mezinárodního práva; očekává od budoucí vlády USA konstruktivnější přístup k otázce ratifikace statutu Mezinárodního trestního soudu a aktivnější usilování o dosažení dohody v otázce stále chybějící definice zločinu agrese, jak je stanoveno v čl. 5 odst. 2 Římského statutu, v rámci příprav na konferenci k revizi ICC, která se bude konat v roce 2009;

41. zdůrazňuje svůj závazek i nadále přispívat k síle a stabilitě transatlantického partnerství prostřednictvím svého zapojení do transatlantického dialogu zákonodárců; podporuje snahu o zavedení systému včasného varování v legislativní oblasti mezi Evropským parlamentem a Kongresem USA;
42. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, parlamentům členských států a prezidentu a Kongresu Spojených států amerických.